

Горова К.Е
Студентка 4-го курсу КНТУ
Факультету економіки та менеджменту
Гр.. МЕ-10-т

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА : ПОНЯТТЯ , ПРИЧИНИ, РУШІЙНІ СИЛИ.

Глобалізація – це така форма інтернаціоналізації, коли вона набуває рис транснаціоналізації. Глобалізація відрізняється поширенням тісних взаємовідносин і взаємозалежності між країнами практично на всю земну кулю. У сучасній науці глобалізацію розглядають як просунуту стадію розвитку процесу інтернаціоналізації різних аспектів суспільного життя: економічних, політичних, культурних.

Постановка проблеми та її актуальність. Базовим поняттям, що відбиває стан світового господарства в останньому десятилітті ХХ століття і в першому десятилітті ХХІ століття, стало поняття глобалізації світової економіки.

Під феноменом «глобалізація» більшість дослідників розуміє, насамперед: - ступінь економічної та фінансової інтеграції держав, тобто рівень міжнародної торгівлі інвестицій; - персональні контакти людей – міжнародні поїздки і туризм, обсяг міжнародних телефонних переговорів, поштових переказів тощо; - технології – рівень використання у державі мережі Інтернет, Інтернет-сервісів; - ступінь включення країни до міжнародного політичного співробітництва-членство у різних міжнародних і регіональних організаціях.

Українські експерти до переліку елементів глобалізації, крім зазначеного, обґрунтовано включають також інтеграцію господарського життя; міжнародний поділ праці; інтеграцію ринків капіталу та робочої сили; розвиток міждержавних транспортних мереж; формування світового ринку знань та інтелектуальних продуктів; інтеграцію валютних ринків і виникнення ринку ЄВРО .

Україна, безумовно, також демонструє тенденцію до економічної і політичної інтеграції, насамперед з розвинутими європейськими країнами. За даними рейтингу, 62 найбільш розвинуті країни, які забезпечують 90 % світової економіки, наша держава посідає 42-е місце, а за рівнем включення до світової економіки – 35-у позицію. Водночас зазначимо, що до першої п'ятірки увійшли Ірландія, Швейцарія, Швеція, Сінгапур і Нідерланди. Велика Британія посідає дев'яте місце, за нею йдуть Фінляндія, США, Франція. Проте Японія посідає лише 35-е місце, Росія – 45-е, Китай – 51-у позицію . Безумовно цей процес незворотній.

Вплив глобалізації і надалі поширюється фактично на всі сторони внутрішнього і зовнішнього життя кожної країни, при чому не завжди позитив-

ний. На ХХІ конгресі Соцінтерну, який відбувся 8 – 11 листопада 1999 р. у Парижі, була дана гостра негативна оцінка процесу глобалізації, висловлена глибока стурбованість його безконтрольністю, формами і методами проведення, наслідком чого може стати подальше поглиблення бідності одних

держав і збагачення інших, що в свою чергу стимулює глобальну злочинність, кризові явища в економіці і політиці, інших сферах суспільного життя.

Відносна новизна самого об'єкту дослідження, а також складність і комплексність процесів, що відбуваються у світовій економіці, не дозволили досі скласти більш-менш однакового розуміння і визначення процесів глобалізації світової економіки. Зберігаються різні підходи до глобалізації, різні визначення, трактування змісту цього поняття і навіть його часових рамок. Так, можна зустріти твердження про те, що процеси глобалізації розвиваються ще з часів античності, або, в інших варіантах, - з часів виникнення перших світових ринків або цілісного світового господарства. Проте в такому розумінні глобалізація вільно або мимоволі ототожнюється з процесами інтернаціоналізації господарського життя.

Наголосимо, що розвиток процесів глобалізації значною мірою обумовлений технологічною революцією. Два феномени сучасного світу — глобалізація і технологічна революція є тісно пов'язаними, взаємообумовленими і такими, що посилюють розвиток один одного. Внаслідок синергічного ефекту глобалізації і технологічної революції в соціально-економічній сфері країн світу відбуваються фундаментальні зрушення. Їхнім проявом є зниження частки виробничого сектору і зростання сектору послуг, деконцентрація промислового виробництва, зрушення в його галузевій структурі, співвідношенні «старих» і «нових» галузей і сфер діяльності тощо. Зазначені зрушення приводять до змін у структурі і характері зайнятості, значно впливають на стан ринку праці, формують нові тенденції його розвитку. Так, у розвинених країнах світу продовжується зменшення частки обробної промисловості з одночасним розвитком індустрії послуг і збільшенням її питомої ваги. В цій індустрії виробляється все зростаюча частка ВВП і концентрується все більша частка працюючих. Так, в середині 90-х років ХХ століття у розвинених країнах світу в сфері послуг було зайнято до 70 % функціонуючої робочої сили, а в США і того більше — 73% [2].

Глобалізація розвивається під впливом значної кількості факторів. Серед них слід виділити техніко-технологічні, дія яких проявляється у розвитку науково-технічного прогресу, який породив якісно нові покоління транспорту і зв'язку, спричинив революцію в галузі інформаційних та телекомунікаційних технологій і виникнення єдиного інформаційного простору з його здатністю до здійснення різноманітних операцій у режимі реального часу. Вплив соціально-економічних факторів на глобалізацію господарства існує у вигляді поглиблення його інтернаціоналізації на основі транснаціоналізації та регіоналізації, лібералізації у сфері руху товарів і капіталів, розвитку нових фінансових технологій, гео економічної

трансформації, пов'язаної з розпадом адміністративно-командної економічної системи та посиленням уніфікації світової економіки на ринкових засадах.

Найважливішими соціально-економічними передумовами глобалізації виступають:

– подальша інтернаціоналізація національних економік, посилення їх транснаціоналізації та перетворення низки країн у країни-системи, здатні контролювати величезні господарські зони світового господарства;

– крах адміністративно-командної системи, утвердження ринкових відносин у всесвітньому масштабі на основі використання уніфікованих ринкових механізмів функціонування і розвитку світової економіки;

– лібералізація торгівлі товарами, послугами, технологіями, об'єктами інтелектуальної власності, впровадження єдиних правил регулювання банківських та фінансових операцій, стандартизації та сертифікації продукції тощо.

Отже, глобалізація постає як багатовимірний, багаторівневий, складний та суперечливий процес, який відіграє системоутворюючу роль у формуванні загальнопланетарного господарського організму. Суперечливість процесу глобалізації і розвитку світового господарства, їх складність породжує виникнення глобальних проблем. Вони характеризуються як всезагальні для світового співтовариства, відзначаються загальнопланетарними масштабами і складним змістом; безпосередньо стосуються життєвих інтересів усіх верств населення країн світу, більшості або значної групи Держав; мають взаємопов'язаний характер і суттєво впливають на усі сфери суспільних відносин країн світової спільноти; відображають поглиблення та ускладнення світогосподарських зв'язків; потребують використання значних технологічних, фінансових, трудових, інтелектуальних, інформаційних ресурсів, невідкладних та рішучих дій на основі колективних і скоординованих дій країн світу; можуть бути успішно вирішені за умов створення адекватної моделі стійкого розвитку людської цивілізації.

Глобальні проблеми мають яскраво виражений економічний аспект. Вони суттєво впливають на структуру і темпи суспільного відтворення, на динаміку економічних процесів, спричиняють пошуки ефективних форм та методів управління.

Отже, глобалізація світогосподарських зв'язків загострила існуючі глобальні проблеми та породила нові, що потребує визначення їх змісту.

Література

1. Стукало Н.В. Глобалізація та розвиток фінансової системи України [Текст] // Фінанси України. – 2005. – № 5. – С. 29-35.
2. Гаврилюк О.В. Іноземні інвестиції. – К.: Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України, 1998. – 202 с.

3. Макогон Ю. В., Гохберг Ю. А. Развитие совместных предприятий, инвестиционно-инновационных процессов и свободные экономические зоны: Учебное пособие: В 2 ч. – Донецк: ДонГУ, 1999. – Ч.1: Совместные предприятия, инвестиции, свободные экономические зоны. – 282 с.
4. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом. – К.: Лібра, 2002. – 472 с.
5. Радионова С.П., Радионов Н.В. Оценка инвестиционных ресурсов предприятий (инновационный аспект). – СПб.: Альфа, 2001. – 208 с.